

Bryssel den 23.7.2020
COM(2020) 329 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

En ny modell för den maritima strategin för Atlanten -- Handlingsplan för Atlanten 2.0

*En uppdaterad handlingsplan för en hållbar, motståndskraftig och konkurrenskraftig blå
ekonomi i Europeiska unionens Atlantområde*

{SWD(2020) 140 final}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	2
2. EN GEMENSAM VISION FÖR EN HÅLLBAR, MOTSTÅNSKRAFTIG OCH KONKURRENSKRAFTIG BLÅ EKONOMI I EU:s ATLANTOMRÅDE.....	3
3. PELARE.....	4
PELARE I: HAMNAR SOM PORTAR OCH NAV FÖR DEN BLÅ EKONOMIN	4
Mål 1: Hamnar som portar för handel i Atlanten	5
Mål 2: Hamnar som katalysatorer för företag	5
PELARE II: FRAMTIDENS BLÅ KOMPETENS OCH KUNSKAP OM HAVEN.....	6
Mål 3: Utbildning och livslångt lärande av hög kvalitet.....	6
Mål 4: Kunskap om haven	6
PELARE III: MARIN FÖRNYBAR ENERGI.....	7
Mål 5: Främjande av koldioxidneutralitet genom marin förnybar energi.....	7
PELARE IV: FRISKA HAV OCH MOTSTÅNSKRAFTIGA KUSTER.....	8
Mål 6: Mer motståndskraftiga kuster	9
Mål 7: Bekämpning av havsförorening.....	9
4. STYRNING AV HANDLINGSPLANENS.....	10
4.1. SAMORDNING	10
4.2. GENOMFÖRANDE OCH RAPPORTERING	10
4.3. MOBILISERING AV MEDEL OCH FINANSIERING.....	11
5. BREDARE SAMMANHANG OCH BREXIT	12
6. SLUTSATS	13

1. INLEDNING

Den maritima strategin för Atlanten¹ antogs 2011 för att stödja en hållbar utveckling av den blå ekonomin i de EU-medlemsstater som gränsar till Atlanten. Under 2013 lade Europeiska kommissionen fram en handlingsplan för Atlantområdet² för att genomföra strategin. För att ge en ny impuls åt en hållbar maritim ekonomi som kan skapa arbetstillfällen är det efter samråd med berörda parter dags att uppdatera prioriteringarna för regionalt samarbete och ge ett stimulerande bidrag till Europas återhämtning från den socioekonomiska kris utan motstycke som orsakats av den pågående covid-19-pandemin.

Den blå ekonomin i Atlanten genererade 73,4 miljarder euro i bruttoföreläggingsvärde och sysselsatte 1,29 miljoner människor 2017. Det är EU:s största havsområde och står för 36 % av EU:s bruttoföreläggingsvärde inom den blå ekonomin. Flera sektorer inom den blå ekonomin i Atlantområdet väntas bli drabbade av den rådande krisen – särskilt kust- och havsturismen som är den största sektorn inom den blå ekonomin och som genererar 27 miljarder euro i bruttoföreläggingsvärde och sysselsätter 0,76 miljoner människor.

Som svar på covid-19-krisen har Europeiska kommissionen redan antagit en rad åtgärder. I synnerhet lade Europeiska kommissionen den 27 maj fram sitt förslag till en omfattande återhämtningsplan för att bidra till att avhjälpa de ekonomiska och sociala skador som orsakats av coronapandemin, snabbt sätta igång Europas återhämtning samt bevara och skapa arbetstillfällen. För att säkerställa en hållbar, balanserad, inkluderande och rättvis återhämtning för alla medlemsstater har Europeiska kommissionen föreslagit ett nytt återhämtningsinstrument kallat Next Generation EU³, som omfattar 750 miljarder euro inom ramen för en kraftfull, modern och uppdaterad långtidsbudget.

EU:s återhämtningsinsatser är centrerade kring begreppet hållbarhet, som ligger till grund för den europeiska gröna giv⁴ som antogs av Europeiska kommissionen i december 2019. Detta ambitiösa åtgärds paket syftar till att göra Europa till den första klimatneutrala kontinenten senast 2050 och öka vår planets, ekonomins och människors hälsa.

I den europeiska gröna given framhålls att den blå ekonomin har en central roll som katalysator för att dessa mål ska kunna uppnås. Havens betydelse för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna erkänns i allt större utsträckning. Den blå ekonomin kan bidra till omställningen till ren energi, särskilt genom att utnyttja den växande potentialen hos havsbaserad förnybar energi och förvalta havsområdet på ett mer hållbart sätt.

Dessutom kan denna sektor bidra till att mildra klimatförändringarna genom att främja naturbaserade lösningar och förbättra nyttjandet av akvatiska och marina resurser, till exempel genom att främja produktion och användning av nya proteinkällor som medför att trycket på jordbruksmark kan minska. I detta syfte, som en central del av den europeiska gröna given, antog Europeiska kommissionen den 20 maj EU:s nya strategi för biologisk mångfald för 2030⁵ för att skydda naturen och vända förstörelsen av ekosystem. Parallellt med detta har Europeiska kommissionen också antagit *Från jord till bord-strategin*⁶ för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem.

¹ KOM(2011) 782 slutlig, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:52011DC0782>

² COM(2013) 279 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1395674057421&uri=CELEX:52013DC0279>

³ COM(2020) 456 final.

⁴ COM(2019) 640 final.

⁵ COM(2020) 380 final.

⁶ COM(2020) 381 final.

Som en del av återhämtningen har EU också antagit politiska riktlinjer för turism för att möjliggöra för hela Europa att njuta av en vilsam och framför allt säker turistsäsong. I meddelandet *Turism och transport 2020 och framåt* framhålls vikten av att skydda och återställa Europas naturkapital på land och i havet, i linje med strategin för en hållbar blå och grön ekonomi.

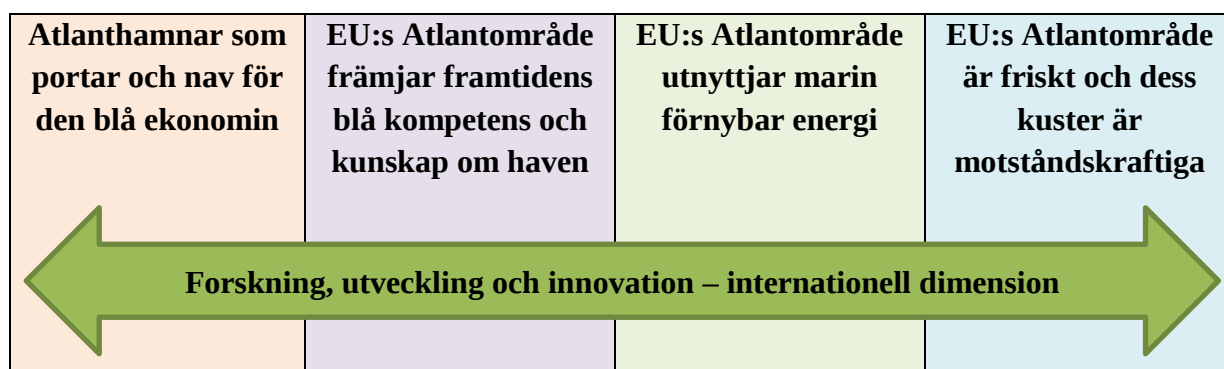
Den reviderade handlingsplanen bidrar till återhämtningen inom den blå ekonomin med inriktning på nyckelsektorer som kombinerar hållbar omvandling med en hög potential att skapa arbetstillfällen i samhällen vid Atlantkusten. Utöver främjande av en hållbar kustturism erbjuder exempelvis övergången till havsbaserade förnybara energikällor betydande sysselsättningsmöjligheter i Atlantområdet. Grön sjöfart och innovativ hamnverksamhet, som föreslås i denna handlingsplan, kommer att bidra till att minska EU:s koldioxid- och miljöavtryck.

Denna handlingsplan är resultatet av en lång process som inleddes med en halvtidsöversyn⁷ som offentliggjordes 2018 och fortsatte med bottom-up-samråd⁸ med berörda parter och Atlantmedlemsstaterna. Halvtidsöversynen visade att handlingsplanen för Atlantområdet hade lett till över 1 200 nya maritima projekt och nästan 6 miljarder euro i investeringar, främst från EU:s budget. Den framhöll också behovet av förbättringar när det gäller planens tematiska inriktning, styrningsstrukturen och införandet av en övervakningsram.

2. EN GEMENSAM VISION FÖR EN HÅLLBAR, MOTSTÅNDSKRAFTIG OCH KONKURRENSKRAFTIG BLÅ EKONOMI I EU:S ATLANTOMRÅDE

Målet med denna reviderade handlingsplan för Atlanten 2.0 är att frigöra den blå ekonomins potential i Atlantområdet och samtidigt bevara de marina ekosystemen och bidra till en anpassning till och begränsning av klimatförändringarna. Detta mål i linje med de globala åtagandena för hållbar utveckling och till fullo integrerat i Europeiska kommissionens politiska prioriteringar för 2019–2024, särskilt den europeiska gröna given, en ekonomi för människor och ett starkare Europa i världen.

Handlingsplanen syftar till att uppnå sju mål inom fyra tematiska pelare genom konkreta åtgärder som mobiliserar alla berörda parter i Atlantområdet:

⁷ SWD(2018) 49 final, https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2018-49_en.pdf

⁸ Europeiska kommissionen anordnade en rad workshoppar för berörda parter på Gran Canaria (Spanien) och i Viana do Castelo (Portugal), Dublin (Irland), Liverpool (Storbritannien) och Bordeaux (Frankrike) mellan september och november 2018. Resultaten från workshopparna finns tillgängliga online: <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/4400>

3. PELARE

Den nya handlingsplanen innehåller fyra pelare, som skapar en konkret metod för att förverkliga den gemensamma visionen. De är helt sammankopplade med varandra och transregionala till sin natur. Dessa fyra pelare avser viktiga utmaningar och syftar till att främja hållbar blå tillväxt och bidra till ett ökat territoriellt samarbete och ökad sammanhållning i EU:s Atlantområde. De forskningsverksamheter som genomförs inom ramen för Galwayförklaringen⁹, Belémförklaringen¹⁰ och den transatlantiska havsforskningsalliansen (Aora)¹¹ griper över samtliga pelare. De ger en internationell dimension åt handlingsplanen och stöder dess genomförande genom att förbättra kunskapen om hur Atlanten förändras och hur detta påverkar kustsamhällena, och genom att utveckla innovativa lösningar.

Pelarna är inriktade på frågor som en kustregion eller enskild stat inte kan lösa på egen hand eller där det är mer effektivt att samarbeta för att hantera de utmaningar som är viktiga för människors vardagsliv i kustområdena.

Synpunkterna från samrådet och diskussionerna med de fem EU-medlemsstaterna har bidragit till fastställandet av specifika, men ändå sammanhängande och ömsesidigt förstärkande **mål och åtgärder**. De överenskomna målen och åtgärderna är inte uttömmande.

I det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer detta meddelande redogörs utförligt för konkreta åtgärder och möjligheter till genomförande inom varje pelare.

PELARE I: HAMNAR SOM PORTAR OCH NAV FÖR DEN BLÅ EKONOMIN

Kustturism, vattenbruk, varvsindustri och växande industrier, såsom marina förnybara energikällor, är inriktade på eller nära sammankopplade med hamnverksamhet. Hamnar kan spela en viktig roll i den hållbara utvecklingen inom dessa sektorer och för övergången till en koldioxidfri ekonomi. För att denna möjlighet ska kunna utnyttjas måste Atlanthamnarnas roll och potential omprövas. Samtidigt måste hamnoperatörernas roll som katalysatorer för de blå företagen stärkas. Dessutom måste hamnarna samarbeta sinsemellan för att mobilisera finansiering för smart infrastruktur och bättre planera utvecklingen av kapacitet för att kunna hantera handelns tillväxt.

Maritim innovation kan bidra till minskade koldioxidutsläpp från maritima källor. Det finns till exempel tillgänglig teknik som minskar koldioxidutsläppen från fartyg. Det rör sig om flytande naturgas, väteproduktion, luftsmörjning, vindframdrivning och avgasteknik. Att installera laddnings- och tankningsinfrastruktur för alternativa bränslen i hamnar och godsterminaler, även för fartyg vid kaj, skulle avsevärt förbättra luftkvaliteten i kustsamhällena.

Mot bakgrund av de behov som anges ovan omfattar pelaren **två specifika mål** och en uppsättning konkreta åtgärder.

⁹ Den 24 maj 2013 undertecknade Europeiska unionen, Kanada och Förenta staterna en överenskommelse avseende samarbete om Atlanten. http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/galway_statement_atlantic_ocean_cooperation.pdf#view=fit&pagemode=none

¹⁰ Den 13 juli 2017 undertecknade Europeiska unionen, Brasilien och Sydafrika Belémförklaringen om samarbete kring forskning och innovation rörande Atlanten. http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/belem_statement_2017_en.pdf

¹¹ Aora inbegriper EU, Förenta staterna och Kanada. Tack vare Aora bedrivs i dag omkring 25 projekt för forskning om Atlanten där över 500 internationella forskarlag deltar. <https://www.atlanticresource.org/aora>

Mål 1: Hamnar som portar för handel i Atlanten

Åtgärder

- ▶ Utveckla TEN-T-sjömotorvägar i Atlanten
- ▶ Skapa ett nätverk av gröna hamnar senast 2025
- ▶ Främja närsjöfartsförbindelser i Atlantområdet för att bättre integrera Irland
- ▶ Lansera en Atlantstrategi för flytande naturgas
- ▶ Utarbeta system för miljöincitament för att uppgradera hamninfrastrukturen
- ▶ Gemensamt utarbeta avfalls- och hanteringsplaner för Atlanthamnar

Mål 2: Hamnar som katalysatorer för företag

Åtgärder

- ▶ Utarbeta ett system för blå acceleration i Atlanthamnar för att hjälpa innovativa företag att expandera
- ▶ Utbyta bästa praxis och idéer och gemensamt hantera problem
- ▶ Utöka insamlingen av data utöver traditionella (logistiska) data
- ▶ Förstärka kommunikation och tillgänglighet när det gäller data om hamnarnas ekonomiska potential

PELARE II: FRAMTIDENS BLÅ KOMPETENS OCH KUNSKAP OM HAVEN

Det är viktigt att ha rätt kompetens för att kunna dra nytta av innovation och snabbt bygga ut blå teknik. Ett specialiserat utbud av utbildning som bygger på ett system för omvärldsbevakning kan locka unga talanger till den blå ekonomin, stimulera produktiviteten och öka konkurrenskraften i EU:s Atlantområde.

Specialiserade kluster är redan verksamma på lokal och regional nivå, men ett effektivt kustnära samarbete kan underlätta gränsöverskridande rörlighet för kvalificerade arbetstagare för att matcha den föränderliga efterfrågan på arbetsmarknaden. Ett annat fokusområde är kunskap om haven. Medborgare med kunskap om haven kan anpassa sin livsföring och fatta välgrundade och ansvarsfulla beslut som främjar havsförvaltningen i en medskapandeprocess¹².

Mot bakgrund av de behov som anges ovan omfattar pelaren **två specifika mål** och en uppsättning konkreta åtgärder.

Mål 3: Utbildning och livslångt lärande av hög kvalitet

Åtgärder

- ▶ Kartlägga brister i den blå kompetensen i EU:s Atlantområde
- ▶ Harmonisera datainsamlingen på området blå karriärer
- ▶ Skapa ett system för omvärldsbevakning och främja förbindelsecentrum för förbättrat samarbete mellan företag och utbildningsanordnare
- ▶ Genom s.k. peer learning fastställa bästa praxis för att matcha arbetsgivare och arbetssökande, som kan tjäna som inspiration
- ▶ Dra nytta av befintliga informationsplattformar för arbetstillfällen och ta tillvara deras potential för blå sysselsättning

Mål 4: Kunskap om haven

Åtgärder

- ▶ Lansera ett pilotprogram för kunskap om Atlanten
- ▶ Skapa 25 blå skolor för undervisning om Atlanten senast 2025
- ▶ Genomföra en komponent för kunskap om haven (spridning) i relevanta projekt
- ▶ Utnyttja det transatlantiska ungdomsforumet
- ▶ Engagera medborgare i havsrelaterade insatser i EU:s Atlantområde
- ▶ Engagera medborgare i aktiviteter som anordnas för Havets dag i Europa, den internationella världshavsdagen och den framtida plattformen EU4Ocean

¹² Såsom anges i den [transatlantiska genomförandestrategin](#), som utarbetades av den atlantiska havsforskningsalliansens marina arbetsgrupp för kunskap om haven, som stöds av Horisont 2020.

PELARE III: MARIN FÖRNYBAR ENERGI

I den europeiska gröna given betonas den viktiga roll som havsbaserad vindkraft spelar för omställningen till en klimatneutral ekonomi. Där framhålls behovet av en mer hållbar förvaltning av havsområden för att frigöra den havsbaserade vindkraftens potential. Detta kommer att kräva att man bygger vidare på framgångarna med det regionala samarbetet, som främjas av den maritima strategin för Atlanten och dess handlingsplan. Därför kommer kommissionen att lägga fram en strategi för utveckling av havsbaserad förnybar energi i EU under det fjärde kvartalet 2020. Den bör bygga på bland annat handlingsplanen för Atlanten 2.0.

EU:s Atlantområde är ledande inom och testbädd för utvecklingen av nya marina förnybara energikällor¹³, särskilt havsenergi och flytande havsbaserad vindkraft. För att nå nästa steg i utvecklingen, dvs. kommersiellt mogna framgångsrika prototyper, är det viktigt att upprätthålla det tekniska ledarskapet, behålla talanger och tillhandahålla ren energi till ett överkomligt pris, samtidigt som hänsyn tas till den potentiella påverkan på den marina miljön och till hur påverkan kan begränsas.

De länder som deltar i den maritima strategin för Atlanten har utvecklat ett starkt samarbete när det gäller fysisk planering i kust- och havsområden.

Denna pelare är ett svar på flera sammanlänkade utmaningar, närmare bestämt att öka tillgången till finansiering, erhålla nödvändigt politiskt stöd och allmänhetens acceptans, underlätta kunskapsdelning och utnyttja bästa praxis i hela regionen.

Mot bakgrund av de behov som anges ovan omfattar pelaren **ett specifikt mål** och en uppsättning konkreta åtgärder.

Mål 5: Främjande av koldioxidneutralitet genom marin förnybar energi

Åtgärder

- ▶ Fastställa särskilda mål för utbyggnaden av marin förnybar energi i Atlantregionerna, med beaktande av dess miljöpåverkan
- ▶ Identifiera de bästa platserna för anläggningar för marin förnybar energi (inklusive havsbaserad vindkraft) och närliggande hamnar i Atlanten, med beaktande av de potentiella effekterna på den marina miljön
- ▶ Införa incitament för utbyggnad av innovativa anläggningar för förnybar energi
- ▶ Föra samman olika initiativ för marin förnybar energi i EU:s Atlantområde, som grundar sig på principerna och målen i den strategiska planen för energiteknik.
- ▶ Förbättra allmänhetens medvetenhet med hjälp av lämpliga kommunikationsverktyg när det gäller marin förnybar energi i Atlanten
- ▶ Stärka samarbetet mellan de europeiska havsenergiintressenterna
- ▶ Utarbeta en särskild havsenergiplan för EU:s öar i Atlanten

¹³ Marin förnybar energi inbegriper havsbaserad vindkraft (med förankrade eller flytande fundament) och havsenergi (våg- och tidvattenenergi).

PELARE IV: FRISKA HAV OCH MOTSTÅNSKRAFTIGA KUSTER

EU:s Atlantkust är sårbar med tanke på det stora antalet mänskliga aktiviteter i detta område. Kraftiga stormar, översvämningar och erosion har också skadliga effekter på stora delar av kusten och situationen kommer sannolikt att förvärras av klimatförändringarna. Både i rapporten om havens och kryosfären i ett föränderligt klimat¹⁴ från FN:s klimatpanel (IPCC)¹⁵ och den årliga rapporten om havens tillstånd¹⁶ från jordobservationsprogrammet Copernicus¹⁷ förutses en fortsatt höjning av havsnivån i allt snabbare takt och en ökning av extrema väderhändelser (marina värmeböljor, stormfloder).

Det krävs åtgärder för klimatriskhantering och klimatanpassning för att skydda kustlivsmiljöer och biologisk mångfald i kustområden samt sårbar infrastruktur och ekonomisk verksamhet. De marina och kustnära livsmiljöerna bör bevaras och uppvärderas, särskilt i syfte att utveckla nya former av havs- och kustturism. Inom denna särskilda ekonomiska sektor bör cirkulär ekonomi, nollutsläpp, energieffektivitet och bevarande av biologisk mångfald vara de vägledande principerna för att utveckla mer hållbara metoder som gynnar lokal utveckling och lokal sysselsättning året runt.

Även om sjöfarten har blivit säkrare under de senaste årtiondena utgör havsförorening till följd av avsiktliga och oavsiktliga utsläpp av olja och andra skadliga ämnen fortfarande en hög risk. För att riskhanteringen när det gäller utsläpp och deras effekter ska fungera krävs sektorsövergripande samarbete och arbete på regional nivå.

Marint skräp, särskilt plast, är ett annat stort problem. Material som kan materialåtervinnas förorenar Atlantstränder och skadar miljön. De skulle kunna samlas in och föras tillbaka in i ekonomin, vilket skulle öka cirkulariteten. Kustregioner och medborgare kan skapa en atlantisk strategi mot marint skräp genom samordnade åtgärder som kompletterar pågående initiativ inom ramen för konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (Ospar)¹⁸, EU:s ramdirektiv om en marin strategi (havsmiljödirektivet)¹⁹ och EU:s strategi för plast²⁰. Forskning har också visat att exponering för undervattensbuller kan ha flera typer av skadliga effekter på marina djur, t.ex. beteendeförändringar eller till och med död. Den europeiska gröna given uppdragsområde för friska hav samt kust- och inlandsvatten kommer att vara av särskild betydelse för att bevara och återställa Atlantens hälsa och säkerställa motståndskraftiga kuster.

Mot bakgrund av de behov som anges ovan omfattar pelaren **två specifika mål** och en uppsättning konkreta åtgärder.

¹⁴ <https://www.ipcc.ch/srocc/home/>

¹⁵ FN:s klimatpanel har fått i uppdrag att bedöma de vetenskapliga rönerna om klimatförändringarna.

¹⁶ <http://marine.copernicus.eu/2nd-ocean-state-report-available/>, <http://marine.copernicus.eu/3rd-ocean-state-report-now-available/>

¹⁷ www.copernicus.eu

¹⁸ Konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten (Ospar) var öppen för undertecknande vid Oslo- och Paris-kommissionernas ministermöte i Paris den 22 september 1992. Den antogs tillsammans med en slutdeklaration och en handlingsplan. Alla de fem EU-medlemsstater som deltar i Atlantstrategin är medlemmar i Ospar.

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:02008L0056-20170607>

²⁰ COM(2018) 28

Mål 6: Mer motståndskraftiga kuster

Åtgärder

- ▶ Demonstrera ett omfattande varnings- och observationssystem för ökande stormar och översvämningar till följd av klimatförändringarna
- ▶ Utveckla synergier mellan befintlig EU-infrastruktur för kustobservation och kustskydd samt för varning och övervakning och främja utvecklingen av havsobservatorier
- ▶ Utveckla test- och pilotområden för att testa metoder för kustskydd och främja naturbaserade lösningar
- ▶ Främja hållbara metoder inom kust- och havsturism
- ▶ Sammanställa en förteckning över nationella och regionala strategier och åtgärder för kusternas klimatanpassning, i förbindelse med riskbedömningar och riskhanteringsplaner, samt utbyta bästa praxis
- ▶ Utforma informationskampanjer för kustsamhällen vid Atlanten
- ▶ Utbilda ungdomar och kustsamhällen om hur kustlinjen förändras och hur man kan anpassa sig till stigande havsnivåer.
- ▶ Utbyta bästa praxis om hur fysisk havsplanering kan användas för att anpassa kustområden och göra dem mer motståndskraftiga samt om tillämpliga miljöbedömningar (miljökonsekvensbedömning²¹, strategisk miljöbedömning²², och s.k. lämplig bedömning²³).
- ▶ Kartlägga kustnära våtmarker för bevarande och övervaka deras funktion som kolsänkor

Mål 7: Bekämpning av havsförorening

Åtgärder

- ▶ Utforma ett pilotprojekt för ”skräpfria” kustsamhällen
- ▶ Använda tillgängliga verktyg för att identifiera viktiga källor, spridningsvägar och områden som är särskilt drabbade av marint skräp samt oavsiktlig eller avsiktlig förorening
- ▶ Främja företagsverksamhet som bygger på den cirkulära ekonomin och utveckla

²¹Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, EUT L 26, 28.1.2012, s. 1, i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU av den 16 april 2014, EUT L 124, 25.4.2014, s. 1.

²²Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan, EGT L 197, 21.7.2001, s. 30.

²³ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, EGT L 206, 22.7.1992, ändrat genom rådets direktiv 97/62/EG av den 27 oktober 1997, EGT L 305, 8.11.1997, s. 42, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 av den 29 september 2003, EUT L 284, 31.10.2003, s. 1, rådets direktiv 2006/105/EG av den 20 november 2006, EUT L 363, 20.12.2006, s. 368, rådets direktiv 2013/17/EU av den 13 maj 2013, EUT L 158, 10.6.2013, s. 193.

incitament och miljöcertifieringssystem

- ▶ Lansera gemensamma åtgärder för att främja allmänhetens medvetenhet om problemet, t.ex. strandstädardagar
- ▶ Främja ”fishing for litter”-kampanjer för att uppmuntra alla fiskare att ta i land det avfall som fastnat i näten under deras normala fiskeinsatser
- ▶ Verka inom Oskar för att genomföra gemensamma åtgärder inom ramen för den regionala handlingsplanen för marint skräp
- ▶ Främja ett samordnat och effektivt genomförande av åtgärder mot marint skräp och undervattensbuller som EU:s medlemsstater ska vidta enligt havsmiljödirektivet
- ▶ Stödja arbetet inom unionens civilskyddsmekanism och Bonn- och Lissabonavtalen för att få till stånd fungerande förebyggande, beredskap och insatser när det gäller avsiktliga och oavsiktliga föroreningar
- ▶ Främja samarbete mellan sektorer för samordnade insatser till havs och vid kusten

4. STYRNING AV HANDLINGSPLANENS

4.1. SAMORDNING

De deltagande ländernas ministrar med ansvar för havsfrågor svarar för den **politiska samordningen**. Medlemsstaterna fastställer de allmänna politiska riktlinjerna (inklusive Atlantstrategins geografiska utformning), utvärderar genomförandet och betonar initiativets egenansvar. I samråd med Europeiska kommissionen får medlemsstaterna besluta att utvidga medlemskapet i Atlantstrategin till alla intresserade stater.

Den operativa samordningen säkerställs av kommittén för Atlantstrategin som, inom ramen för sina uppgifter, ska fungera som beslutsfattande (verkställande) organ för handlingsplanen och se till att företrädare för kustregionerna deltar på lämpligt sätt (i enlighet med EU-medlemsstaternas konstitutionella ramar). Företrädare för de berörda finansieringsorganen och andra organ kan bjudas in som observatörer i enskilda fall (t.ex. mot bakgrund av dagordningen för ett möte). Europeiska kommissionen är en av de ständiga medlemmarna i denna kommitté.

Särskilda arbetsformer kommer att användas för att fastställa de exakta villkoren, rollerna och arbetsordningen för styrningsorganen.

4.2. GENOMFÖRANDE OCH RAPPORTERING

Denna handlingsplan är en uppmaning till kustregioner, den privata sektorn, forskare, nationella offentliga organ och andra aktörer att börja utforma projekt så att målen kan uppnås. Befintliga och nya partnerskap inom EU:s Atlantområde bör använda handlingsplanen som ram för utbyte av kunskap och för innovationer.

För att möjliggöra ett effektivt genomförande måste ett antal viktiga villkor uppfyllas, med tydliga beslut som fattas i ett tidigt skede. Villkoren är följande:

- Medlemsstaterna måste godkänna den reviderade handlingsplanen innan den kan genomföras. De deltagande länderna måste vara medvetna om att handlingsplanens prioriteringar omfattar olika politikområden, ministerier och förvaltningsnivåer. De fastställer prioriteringar, tar ansvar, anpassar politik och finansiering på nationell och

regional nivå samt uppmuntrar regionala myndigheters och privata investerares deltagande inom befintliga mekanismer och ramar och tillhandahåller relevanta medel och resurser, på grundval av respektive lands kapacitet.

- Kommittén för Atlantstrategin ser regelbundet över och uppdaterar handlingsplanen (dvs. fastställer och uppdaterar de prioriterade områdena) och föreslår/godkänner flaggskeppsåtgärder och får välja ut flaggskeppsprojekt.
- Europeiska kommissionen främjar ett strategiskt tillvägagångssätt på EU-nivå, som inbegriper samordning och, så långt det är möjligt, en anpassning av finansieringen till befintliga EU-relaterade initiativ och instrument²⁴ som är relevanta för pelarna och de överenskomna åtgärderna.
- Myndigheterna ska övervaka och utvärdera nationella framsteg på nationell nivå på lämpligt sätt, bland annat med hjälp av stödmekanismen för Atlanten, och ge vägledning för genomförandet.
- De viktigaste aktörerna bör involveras, däribland nationella, regionala och lokala myndigheter, ekonomiska och sociala aktörer, det civila samhället, den akademiska världen och icke-statliga organisationer. Deras deltagande kommer också att främjas genom offentliga evenemang (t.ex. årliga forum, B2B-evenemang och evenemang för att hitta investerare/snabb finansiering).
- Kommittén för Atlantstrategin kommer att använda sig av regelbunden uppföljning av framsteg för att rapportera till den politiska nivån, och den kommer att ansvara för att handlingsplanen genomförs.
- En särskild stödmekanism kommer att ge EU:s medlemsstater ett förskottsstöd och bidra till att målen inom varje pelare kan uppnås. Det bör även ges stöd för att engagera berörda parter och hjälpa dem att inrätta partnerskap och för att samla in de data som behövs för att fastställa utgångsvärden, övervaka och rapportera om framsteg och upprätthålla en maritim datatjänst för Atlanten²⁵.
- Ansvaret för kommunikationen om handlingsplanen och den övergripande maritima strategin för Atlanten delas av EU och dess medlemsstater på alla nivåer – nationell, regional och lokal nivå. Genom stödmekanismen kommer en enhetlig kommunikationsstrategi i EU:s Atlantområde att utvecklas och samordnas.

En särskild ram för övervakning och utvärdering kommer att följa upp handlingsplanens framsteg och bidra till att bedöma i vilken utsträckning handlingsplanen uppnår sina mål. Resultaten av den fortlöpande översynen kommer att ligga till grund för eventuella framtida ändringar av handlingsplanen.

4.3. MOBILISERING AV MEDEL OCH FINANSIERING

Ingen finansiering har öronmärkts i EU:s budget för handlingsplanen för Atlantområdet. Planen kommer främst att bygga på de medel och finansieringsinstrument på EU-nivå och nationell nivå som är relevanta för målen och åtgärderna och som kan mobiliseras. Tidsschemat för handlingsplanen är avsett att inspirera förvaltningsmyndigheter från EU:s medlemsstater och kustregioner när de utformar sina partnerskapsavtal och program som planeras ha upprättats före utgången av 2020.

²⁴ Med förbehåll för och utan att det påverkar bedömningen av utvärderingsförfarandena och utvärderingskriterierna för de berörda medlen, programmen och projekten.

²⁵ <https://maritime.easme-web.eu/>

Inför nästa programperiod (2021–2027) kommer kommissionen att undersöka vilken finansiering som behövs för att säkerställa ett framgångsrikt genomförande av de identifierade åtgärderna. Det kommer att röra sig om en kombination av offentliga investeringar från nationella budgetar och EU:s budget samt privata medel.

EU:s medlemsstater och deras kustregioner kan utnyttja följande:

- De europeiska struktur- och investeringsfonderna, i synnerhet
 - Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) och
 - Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), inbegripet programmen för europeiskt territoriellt samarbete.
- Forskningsprogrammen Horisont 2020 och Horisont Europa.
- Cosmeprogrammet för små och medelstora företag.
- Fonden för ett sammanlänkat Europa, för infrastruktur.
- Programmet Erasmus+ för utbildning, ungdom och idrott.
- Programmet för miljö och klimatpolitik (Life).
- Reformstödsprogrammet, vid begäran om ekonomiskt och tekniskt stöd.
- Unionens civilskyddsmekanism för förebyggande av och beredskap för gränsöverskridande risker och för marina föroreningar i havet och längs kusterna.

De territoriella samarbetsprogrammen, särskilt Interregprogrammet för Atlantområdet, främjar det transnationella samarbete som denna handlingsplan syftar till att uppnå.

EU strävar efter att tillhandahålla en stor andel stöd genom finansieringsinstrument. Mellan 2013 och 2017 tillhandahöll Europeiska investeringsbanken nästan 3 miljarder euro i lån för förbindelseprojekt och grön teknik i EU:s Atlantområde och blev den näst största finansieringskällan efter Europeiska regionala utvecklingsfonden. Europeiska fonden för strategiska investeringar har också bidragit med garantier som minskar risken för offentliga och privata investerare. Dessa lån och garantier har kombinerats med bidrag från EU-program. Plattformen BlueInvest, som inledde sin verksamhet i september 2019, hjälper små och medelstora företag att få tillgång till finansiering. Detta kommer att göra det möjligt för företagen att leverera nya produkter eller tjänster till marknaden tack vare företagsrådgivning om förändringsarbete och bidrag för verksamheter såsom vidareutveckling eller demonstrationer. InvestEU-programmet, som är kommissionens förslag till efterföljare till Europeiska fonden för strategiska investeringar för 2021–2027, kommer att lägga större vikt vid uppnåendet av EU-mål som minskade koldioxidutsläpp eller den cirkulära ekonomin.

5. BREDARE SAMMANHANG OCH BREXIT

Genomförandet av handlingsplanen kräver inte några ändringar av EU-lagstiftningen. Handlingsplanen syftar till att stärka EU:s politik med relevans för EU:s Atlantområde och öka synergierna mellan politikområdena för att stödja en hållbar, motståndskraftig och konkurrenskraftig blå ekonomi i EU:s Atlantområde. Det rör sig främst om EU:s politik och program som avser hamnar och förbindelser²⁶, energi från förnybara energikällor²⁷, utbildning

²⁶ En ram för tillhandahållande av hamntjänster och gemensamma regler för finansiell insyn i hamnar: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32017R0352>

²⁷ Det reviderade direktivet om förnybara energikällor:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.328.01.0082.01.SWE&toc=OJ:L:2018:328:TOC

och kompetens²⁸, begränsningsåtgärder och särskilt åtgärderna inom kompetensagendan, klimatanpassning²⁹, miljö³⁰ samt forskning och innovation³¹.

För att bredda stödbasen för handlingsplanen föreslås ett samarbete med välkända nätverk för att engagera specialiserade intressegrupper, t.ex. European Enterprise Network³², Farnet³³ och regionala och lokala kluster. Synergier kommer att eftersträvas med andra mellanstatliga organ, såsom konventionen för skydd av den marina miljön i Nordostatlanten³⁴ och den atlantiska forskningsalliansen³⁵, vars geografiska räckvidd och tillämpningsområde är ungefär desamma som handlingsplanens.

Från och med den 1 februari 2020 är Förenade kungariket inte längre medlem i Europeiska unionen. Denna status som tredjeland kommer att avgöra omfattningen av och villkoren för Förenade kungarikets deltagande i handlingsplanen för Atlantområdet.

6. SLUTSATS

Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att godkänna den handlingsplan och de riktlinjer som fastställs i detta meddelande. Kommissionen uppmanar också Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att yttra sig om detta initiativ.

²⁸ En ny kompetensagenda för Europa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0381&from=SV>

²⁹ Den europeiska gröna given: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1576150542719&uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

³⁰ Havsmiljödirektivet, miljökonsekvensbedömning, strategisk miljöbedömning och lämplig bedömning för havsbaserad vindkraft.

³¹ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/oceans-and-seas_en

³² <https://een.ec.europa.eu/>

³³ https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/cms/farnet2/node_en

³⁴ <https://www.ospar.org/convention>

³⁵ <https://www.atlanticresource.org/aora/site-area/background/whoweare>